

Владета Петровић*

Историјски институт
Београд

ПОВЕЉА ЦАРА СТЕФАНА УРОША ДУБРОВЧАНИМА**

Оногошт, 22. августа 1362. године

Сажетак: Тема рада је повеља цара Стефана Уроша којом склапа мир и обнавља пријатељство са Дубровником. Мировни споразум је обухватао и измирење Дубровника са кнезом Војиславом и Котором. Потврђене су трговачке привилегије Дубровчана, решена су питања која су се тичала материјалних и људских жртава током ратних дејстава, Дубровчани су били дужни да наставе плаћање цару доходака и поклона који су плаћали и пре ратних сукоба, поименично су наведени приходци за Мљет и Жрновницу.

Кључне речи: цар Стефан Урош, кнез Војислав, Котор, Дубровник, Мљет, Жрновница.

Пораз Млетачке републике у сукобу са Ђеновом и Угарском окончан је Задарским миром 1358. године. Градови на источној обали Јадрана признали су власт угарског краља. Дубровник се маја 1358. године, такође, ставио под заштиту краља Лајоша I. Пошто је Србија била у непријатељским односима са круном Светог Стефана било је само питање времена када ће се то непријатељство прелити и на Дубровник.¹ Кнез Војислав Војиновић био је главни експонент агресивне политике према Дубровнику. Рат између *хумског кнеза Војислава* и дубровачке комуне нарочито је био жесток у лето 1361. године. Уз кнеза Војислава био је

---

* Ел. пошта: vladeta.petrovic@iib.ac.rs

** Рад је настао као резултат истраживања на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Етногенези Срба у средњем веку: Упоредна анализа историјско–културног наслеђа, генетичког материјала и предмета материјалне културе са аспекта аналитичке хемије* (ев. бр. ИИ 47025) и *Насеља и становништво српских земаља у позном средњем веку (14–15. век)*, ев. бр. ОИ 177010.

¹ К. Јиречек, *Српски цар Урош, краљ Вукашин и Дубровчани*, Зборник Константина Јиречека I, Београд 1959, 339–385, 353–357.

Владета Петровић

Котор, док су Балшићи остали у пријатељским односима са Дубровником, док се Будва сукобила са Котором. Дубровачки трговци су у Србији били затворени, док су Дубровчани затворили како Которане, тако и призренске трговце. Без обзира на ратна дејства вођени су преговори зарађених страна. Пред закључење мировног уговора у Оногошту сачувани су и докуменати из којих се види да су цар Урош и кнез Војислав дали јемство за безбедност дубровачких преговарача који су требали да дођу на српски двор.²

Опис исправе

Повеља је оригинал. Исписана је мастилом светлосиве боје на папиру димензија 600 x 420 мм, канцеларијским брзописом у 25 редова не рачунајући потпис. Потпис је исписан крупним словима, црвеним мастилом. Такође, црвено мастило коришћено је за крст инвокације и иницијал. Рупе испод потписа вероватно су служиле за причвршћивање печатне врпце. Чува се у Државном архиву у Дубровнику. Сигнатура: *Diplomata et Acta*, 14, № 113; бечки број 1016.³

Назив документа: **ѠБИЧНОК СЛѠВО** (ред у изворнику, 1), **м(и)л(о)стѠ** (4), **записаник** (6), **ѠБИЧНОК И ЗЛАТОПЕЧАТНОК СЛ(Ѡ)ѠѠ** (23).

Ранија издања

П. Карано-Твртковић, *Србски споменици*, 69–71, № 55; F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 169–171, № 151; кратак опис: *Sine sigillo. Origin. Chartae*; С. Новаковић, *Законски споменици*, 183–185, № 46; без царевог потписа. *Diplomatički zbornik XIII*, 244–246, № 180; Љ. Стојановић, *Повеље и писма*, I–1, 99–101, № 99. Опис: *На хартији, курсивом без печата, потпис црвеним*. Н. Порчић, *Документи српских средњовековних владара у дубровчаким збиркама. Доба Немањића*, Београд 2017, 280–282, табла 84; потпун опис документа.

---

² К. Лиречек, *Српски цар Урош, краљ Вукашин и Дубровчани*, 358–364. Р. Михаљчић, *Крај српског царства*, Београд 1989, 48–61. Н. Порчић, *Документи српских средњовековних владара у дубровчаким збиркама: доба Немањића*, 69–70.

³ Опис документа дат је према фотографији. Димензије повеље су дате према Н. Порчић, *Документи српских средњовековних владара у дубровчаким збиркама: доба Немањића*, 280.

Текст повеље*

+ Добродѣтел'но и всеразм'но съ истиною ц(а)р(ь)скаго словеси поставлають ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми въ св[ѣ]дѣникъ всѣмь, и дарюють ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми сикъ шбичнокъ слово |2| ц(а)р(ь)с(т)ва ми всепочтеннымъ властелѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми дубровѣчкимъ и всемъ градъ Дубровникъ, понеже за такова врѣмена прилѣчивша се како се |3| вѣхъ Дубровчане поплашили ѡд[ѣ] ц(а)р(ь)с(т)ва ми и свадили се зъ братѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми с кнезѣмъ Воиславѣмъ и з градомъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми Которѣмъ. И ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми въсхотѣвъ и съ|4|творихъ властелѣмъ дубровѣчкимъ и всемъ градъ ѡвѣсти м(и)л(о)сть ц(а)р(ь)с(т)ва ми, и приехъ властеле дубровѣч'ке да сѣ въ ѣдино с ц(а)р(ь)с(т)в(о)мъ ми ѡд[ѣ] д(ь)н(ь)сѣ и въсь градъ, како |5| сѣ били и с родителѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми. И смирихъ ихъ з братѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми с кнезѣмъ Воиславѣмъ и з градѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми Которѣмъ, и дадохъ имъ старе законѣ кокъ |6| сѣ имали с родителѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми. И прѣва записаниа родителѣ ц(а)р(ь)с(т)ва ми и ц(а)р(ь)с(т)ва ми, коѣ сѣ ѣ нихъ, тази [и]мъ вса потвѣрждаѣ ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми симзи записаниѣмъ |7| ц(а)р(ь)с(т)ва ми, како имъ пише ѣ тѣхзи прѣвихъ записаниахъ, такози да имъ кс(ть) твѣрдо до вѣки и докле ними не покочи вѣра и ѣдинство к ц(а)р(ь)с(т)вѣ ми. |8| И такози да имаю ѡд[ѣ] ц(а)р(ь)с(т)ва ми м(и)л(о)сть да гредѣ нихъ трѣговци с трѣгѣмъ по всои земли ц(а)р(ь)с(т)ва ми и по градовѣхъ свободно и безъ всаке забаве и ѡпетъ своимъ |9| добиткѣмъ да си гредѣ свободно ѣ Дубровникъ, а да се за нихъ никтѣ не задѣне, како кс(ть) било и ѣ родителѣ ц(а)р(ь)с(т)ва ми. И гдѣ годѣ си имаю Дубровчане покладе а или дль|10|гове ѣ земли ц(а)р(ь)с(т)ва ми а или ѣ градовѣхъ, да си [и]хъ ѣзимаю по законѣ, а никто да имъ ихъ не задрѣжи никднѣмъ зарѣкѣмъ. Яко ли коѣ св[а]да вѣде Дубровникъ с кои|11|мъ годѣ властелинѣмъ ц(а)р(ь)с(т)ва ми, за тѣзи свадѣ да не ратѣю, ни ищѣ съ злѣмъ Котора, тѣкма каконо кс(ть) било ѣ родителѣ ц(а)р(ь)с(т)ва ми такози да гредѣ с властели |12| ц(а)р(ь)с(т)ва ми прѣд ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми ѣ ѡчи за всакъ злобѣ а или свадѣ да имъ ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми исправи по правдѣ и

* Редакција издања и превода: Татјана Суботин Голубовић

по законѸ. Ако ли се Ѹсхоже ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми ш ними размирит(и), да имь |13| дамь глас(ь) прьво тога на шесть м(ѣ)с(ѣ)ць, како кои бѸдѸ них(ь) трьговци Ѹ свои земли ц(а)р(ь)с(т)ва ми да си се исправе из [з]емляе ц(а)р(ь)с(т)ва ми съ всѣмь своимь Ѹ ДѸбровникь. |14| Ако ли се сваде с кимь годѣ властелинѸм(ь) ц(а)р(ь)с(т)ва ми, них(ь) трьговци да ходе свободно по земли ц(а)р(ь)с(т)ва ми а да за тѸзи властельскѸ свадѸ да не имаю забаве ни четете |15| ни Ѹт[ь] кога. И що се б[Ѹ]дѸ Ѹчиниле кок лобо четете а или злобе или крѸви Ѹ сиюзи рать Ѹд[ь] ДѸбровника с ц(а)р(ь)с(т)в(омь) ми, а или с кнезѸм(ь) ВоиславѸм(ь) и ш неговѣми люд[ь]ми а или |16| з градови ц(а)р(ь)с(т)ва ми, кто годѣ гость а или них(ь) пригатель, кто бѸде нимь помагаль, този все да кс(ть) просто и веке за тѸзи да се не ише до вѣки. Я що сѸ доходци |17| ц(а)р(ь)с(т)ва ми стари и законити, да ихъ даваю ц(а)р(ь)с(т)вѸ ми како их(ь) сѸ давали и родителю ц(а)р(ь)с(т)ва ми. Я за Млѣт(ь) за доход[ь]кь ц(а)р(ь)с(т)ва ми и за Ѹпата, како кс(ть) записало ц(а)р(ь)с(т)ва ми и ка|18|ко кс(ть) по старѸм(ь) законѸ такози и напрѣдъ да кс(ть). Я за землю жрьновничкѸ, како имь кс(ть) дало и записало ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми такози да имаю и дрѸже, а за них(ь) за тѸзи зем'лю |19| да не има посла никтѸ Ѹд[ь] властеле ц(а)р(ь)с(т)ва ми до вѣки. Я що сѸ бащине которске Ѹ ДѸбровникѸ, да ихъ поврате всѣх(ь) КоторанѸм(ь), и сѸжнк да имь пѸсте и покладе |20| и дльгове всакомѸ чл(о)вѣкѸ ц(а)р(ь)с(т)ва ми да даде по правдѣ. Я поч(ь)сти и доходке ц(а)р(ь)с(т)ва ми да ми даваю, како кс(ть) било и Ѹ родитель ц(а)р(ь)с(т)ва ми. Я сѸжнкѸе них(ь) кои се Ѹбрѣ|21|тѸ Ѹ свои земли ц(а)р(ь)с(т)ва ми и Ѹ властель ц(а)р(ь)с(т)ва ми, да ихъ всѣх(ь) ц(а)р(ь)с(т)ва ми пѸсти. И на сези [и]мь даде ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми Ѹбещаник и клет(ь)вь и мою вѣрѸ ц(а)р(ь)скѸ и с властели ц(а)р(ь)с(т)ва ми, |22| и Ѹбещавам им' се Б(о)гомь [и прѣчистомь Б(о)городи]цомь и всѣми с(ве)тими, гако да имь Ѹвози все више писан'но ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми испльни и сьдрѸжи и Ѹ семзи ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми не потво|23|ри и докле ними не поскочи к ц(а)р(ь)с(т)вѸ ми. И сик Ѹбичнок и златопечатнок сл(в)ѸвѸ ц(а)р(ь)с(т)ва ми записа се и Ѹтверди Ѹ Ѹногоци кьди доидоше к ц(а)р(ь)с(т)вѸ ми почтѣ|24|ни властеле поклицари дѸбровчьсци Никола Сор'кочевикь и Живе Николе ГѸндѸлика. Повелѣникь г(о)с(поди)на

С(ВЕ)Т(А)ГО Ц(А)РА ЛОГОФ(ЕТЬ) ДЕИАНЬ ПРЪРДЧИ В(Ъ) ЛЪТ(О) |25| ꙗ·ѡ·ѡ·ѡ·, ИНДИ-
КТИВН(Ъ) ꙗ·ег· м(Ѣ)С(Е)ЦА АВГУС(ТА) ꙗ·ѡ· Д(Ъ)НЬ.

+ ПО М(И)Л(О)СТИ Б(О)ЖИ(Є)И СТ(Е)Ф(А)Н(Ъ) УРСОШЪ ВЪ
Х(РИ)С(Т)Я Б(О)ГА БЛАГОВѢРНИ ЦАР СР(Ъ)БЛАМ(Ъ) И ГР(Ъ)КСАМ(Ъ)+

Превод повеље

У врлини и разумно, са истином царског слова, објављује царство ми – да је на знање свима. И дарује царство ми ово обично слово царства ми веома поштованој властели дубровачкој и целом граду Дубровнику, зато што су дошла таква времена када се беху поплашили Дубровчани од царства ми те су се посвађали са братом царства ми кнезом Војиславом и са градом царства ми Котором. И пошто је пожелело царство ми, учиних дубровачкој властели и целога граду овом милост царства ми и узех да су властела дубровачка и сав град у јединству са царством ми од данас, како су били и са родитељем царства ми. И измирих их са братом царства ми кнезом Војиславом и са градом царства ми Котором, те им дадох старе законе које су имали са родитељем царства ми. И прве исправе родитеља царства ми и царства ми, које су код њих – све им их потврђује царство ми овом исправом царства ми. Како им пише у тим првим исправама, тако да им је тврдо до века и док им се не уздрма вера и јединство са царством ми. Такође, да имају од царства ми милост да иду њихови трговци са робом по свој земљи царства ми и по градовима – слободно и без било какве сметње и да опет са својим добитком иду слободно у Дубровник а да за њима нико не посегне, како је било и у родитеља царства ми. И где год да имају Дубровчани покладе или дугове у земљи царства ми или у градовима – да их узимају по закону, а нико да им их не омете било каквом забраном. Ако се деси каква свађа између Дубровника и било којег властелина царства ми, због те свађе да не ратују нити траже зла Котору; само како је било у родитеља царства ми, тако да иду с властелом царства ми непосредно пред царство ми за сваку злобу или свађу да им царство уреди по правди и по закону. Ако ли одлучи царство ми да прекине мир са њима – о томе да их обавестим шест месеци унапред, како би могли њихови трговци у целој земљи царства ми да се отправе из земље царства ми са свим својим у Дубровник. Ако ли се посвађају са било којим властелином царства ми, њихови трговци да иду слободно по земљи царства ми и да због те властеоске свађе немају сметње нити

штете ни од кога. И било какве штете које буду причињене или ометање или крвопролића у овом рату Дубровника са царством ми, било са кнезом Војиславом и са његовим људима, било са градовима царства ми, који код гост или њихов пријатељ који им буде помогао – то све да је опроштено и више да се за то не истражује до века. А што су дохоци царства ми стари и законити – њих да дају царству ми како су давали и родитељу царства ми. А доходак за Мљет царства ми и за опата како је записало царство ми и како јесте по старом закону, тако да је и убудуће. А за земљу жрновничку, како им је дало и записало царство ми – тако да имају и да држе, а за ту земљу да им не прави сметње нико од властеле царства ми до века. А све баштине которске у Дубровнику – да их све поврате Которанима и сужње да им пуне и покладе и дугове да сваком човеку царства ми дају по правди. А почаст и дохотке царства ми да дају како је било и у родитеља царства ми. А њихове сужње-ве који се налазе у целој земљи царства ми и код властеле царства ми – да их све пусти царство ми. И на све то, даде им царство ми обећање и заклетву и моју веру царску са властелом царства ми и обавезујем им се Богом и пречистом Богородицом и свим светима, да ће све ово више писано царство ми испунити и одржати. И то царство ми да не прекрши, док се они не поколебају према царству ми.

И ово обично и златопечатно слово царства ми записа се и утврди у Оногошту куда дођоше к царству ми поштовани властелини покличари дубровачки Никола Соркочевић и Живе Николе Гундулић.

По заповести господина светог цара логотет Дејан прибележи у лето 6870, индикта 15, месеца августа 22.

+ По милости Божијој Стефан Урош у Христа Бога благоверни цар Србима и Грцима +

Дипломатичке особености

Повеља почиње симболичком инвокацијом у виду крста, који је изведен црвеним мастилом. Затим следи промулгација: *У врлини и разумно, са истином царског слова, објављује царство ми – да је на знање свима.*⁴ После промулгације долази инскрипција: *веома поштованој*

---

⁴ У још две повеље цара Уроша Дубровчанима јавља се промулгација: *Добро-дѣтел'но и всеразѡм'но съ истиною ц(а)р(ь)скаго словеси поставлактъ ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми въ св[ѣ]дѣникъ всѣмъ.* Једна је издата 24. Априла 1357. у Призрену, а друга 29. септембра 1360. године на *Сеницах*; видети С. Станојевић, *Промулгација (Нотификација)*, Глас

*властели дубровачкој и целом граду Дубровнику.*⁵ У експозицији се објашњавају разлози који су претходили издавању повеље: *зато што су дошла таква времена када се беху поплашили Дубровчани од царства ми те су се посвађали са братом царства ми кнезом Војиславом и са градом царства ми Котором.*

После есхатокола долази опширна диспозиција у којој је сачуван мировни уговор између српског цара Уроша и Дубровника. Успоставља се мир између цара Уроша и Дубровника; уз то цар их је измирио са кнезом Војиславом и градом Котором. Такође потврђују им своје раније повеље и ранијих српских владара, уз услов *док им се не уздрма вера и јединство са царством ми.*⁶ У даљем диспозитивном делу повеље наглашава се слобода трговања Дубровчана на територији српске државе. У случају било каквог сукоба Дубровчани нису смели да нападају Котор у знак одмазде. У случају да сам цар одлучи да раскине мировни уговор са Дубровчанима обавезао се да ће их обавести шест месеци раније, како би они имали времена да се без неприлика повуку у Дубровник.⁷

Посебно су истакнуте одребе које су се очигледно односиле на ратне прилике пре закључења мира у Оногшту. Материјалне и људске жртве које су се догодиле током ових ратних сукоба *опроштене* су. Баштине которске у Дубровнику морале су да буду враћени Которанима, као и заробљеници који су били затворени у граду Светог Влаха, Такође и покладе и дугове морали су Дубровчани да поврате. Заузврат сви заробљени Дубровчани у Српском царству били су ослобођени. Питање претходних доходака решено је да су Дубровчани дужни да дају доходке како су из и раније давали. Наглашени су доходци за Мљет и земљу *жрновничку*.

САН (1914) 230–262, 254. Иначе промулгација је, по запажању Станоја Станојевића, једна од најтипичнијих појава у српској дипломатици. Видети С. Станојевић, *Промулгација*, 253. Н. Порчић, *Документи српских средњовековних владара у дубровчаким збиркама: доба Немањића*, 85.

⁵ Видети и С. Станојевић, *Инскрипција*, Глас САН 92 (1913) 163–199, 194.

⁶ О ранијим повељама српских владара Дубровчанима видети Н. Порчић, *Документи српских средњовековних владара у дубровчаким збиркама: доба Немањића*, 129–280.

⁷ У хрисовуљи цара Стефана Душана Дубровчанима од 20. септембра 1349. године рок је такође шест месеци; видети Д. Јечменица, *Хрисовуља цара Стефана Душана Дубровчанима са два пратећа акта*, ССА 11 (2012) 33–58, 40.

После диспозиције следи заклетва са молбом да се не *потвори* оно што је у повељи правно фиксирано, уз услов да заклетва важи док се и Дубровчани буду придржавали договореног.⁸

Короборација гласи: *И ово обично и златопечатно слово царства ми записа се и утврди.*⁹

Занимљиво је да интервенција у овој повељи долази пре датума, док у осталим оргиналним повељама цара Уроша интервенција долази пре диспозиције.¹⁰

По заповести цара Уроша повељу је писао логотет Дејан. Исти писар је написао још два документа.¹¹ Датум садржи годину од стварања света, индикт, месец и дан.¹²

Потпис крупном мајускулом *По милости Божијој Стефан Урош у Христа Бога благоверни цар Србима и Грцима* се налази само у овој повељи цара Стефана Уроша.¹³

---

⁸ Видети и С. Станојевић, *Санкција*, Глас 100 (1922) 1–48, 27, 28.

⁹ У неколико повеља цара Уроша короборација гласи: **И сикъ извѣстнѡиѡк и всенастокѡце сл(в)вѡ ц(а)р(ь)с(т)ва ми записа се и ѡтврѣди** у повељи која је издата 25. априла 1357 *на Рибнику, под Призреном*, видети М. Чернова, *Хрисовул царя Стефана Уроша Дубровчанам*, ССА 12 (2013) 79–90, 82. У повељи која је такође издата 25. априла 1357. године у Рибнику под Призреном, а тицала се појаса земљишта дуж српско–дубровачке границе од Љуте до Курила, короборација је: **И сикъ извѣстнѡиѡк и всенастокѡце златопечатнѡк сл(в)вѡ ц(а)р(ь)с(т)ва ми записа се и ѡтврѣди**, видети М. Чернова, *Грамота царя Стефана Уроша Дубровчанам о дарении земли от Люти до Курила*, ССА 11 (2012), 941–100, 94. Короборација у повељи цара Уроша за Дубровчане од 29. септембра 1360. године је: **И сикъ ѡбичнѡк и златопечатнѡк сл(в)вѡ ц(а)р(ь)с(т)ва ми записа се и ѡтврѣди знамениѡмъ ц(а)рскимъ**, видети Љ. Стојановић, *Повеље и писма*, I–1, 98–99, 99.

¹⁰ *Куда дођоше к царству ми поштовани властелини поклицари дубровачки Никола Соркочевић и Живе Николе Гундулић*. Видети С. Станојевић, *Интервенција (Петиција)*, Глас САН 96 (1920) 1–38, 23.

¹¹ Повељу о трговини из 1360. године и пропусницу цара Уроша за дубровачко посланство из јула 1362. године. Видети Н. Порчић, *Пропусница цара Уроша за дубровачко посланство*, ССА 8 (2009) 87–100, 93.

¹² *По заповести господина светог цара логотет Дејан прибележи у лето 6870, индикта 15, месеца августа 22*. Години 6870 од стварања света одговара индикт 15.

¹³ С. Станојевић, *Потпис*, Глас САН 106 (1923) 22–49, 43. Остали потписи цара Стефана Уроша у повељама Дубровчанима су: + **Ст(е)ф(а)н(ь) ѡрѡшь благовѣрни цар Ср(ь)блем(ь) и Гр(ь)кѡм(ь)**+ у повељи од 24. априла 1357. године, издатој у Призрену. + **Ст(е)ф(а)н(ь) ѡрѡшь въ Х(ри)с(т)а Б(о)га благовѣрни цар Ср(ь)блем(ь) и Гр(ь)кѡм(ь)** + у повељи издатој 25. априла 1357. године у Рибнику под Призреном, која се тицала појаса земљишта дуж српско–дубровачке границе од Љуте до Курила, видети М.

Просопографски подаци

У претходним свескама Старог српског архива већ су објашњене личности: **Војислав, кнез** (3, 5, 15 ред у изворнику), **Дејан, логотет** (24), **Живе Николе Гундулић** (24) – дубровачки властелин, **Никола Соркочевић** (24) – дубровачки властелин, **Стефан Урош** (потпис), према *Прегледу*, ССА 10 (2011) XXXV–LXVIII (Дејан Јечменица).

Важнији појмови и установе

У претходним свескама *Старог српског архива* већ су објашњени појмови и установе: **баштина** (19 ред у изворнику), **властелин, властела** (4, 11, 14, 19, 21, 24), **доходак** (16, 17), **закон** (5, 10, 12, 18), **записаније** (6, 7), **златопечатно слово** (23), **кнез** (3, 5, 15), **логотет** (24), **милост** (4), **обично слово** (1), **поклисар** (24), **цар** (потпис), према *Прегледу*, ССА 10 (2011) XXXV–LXVIII (Дејан Јечменица).

Поклад, 9, 19 (редови у изворнику) – у српским ћирилским документима назива се и *остава, постава, похрана* (у латинским исправама depositum). Српски владари и властела чували су у Дубровнику знатна покретна добра у новцу и драгоценостима. Поклади су остављани како код Дубровчаке општине, тако и код властеле и богатих трговаца. У трговачким пословима веровници су задужнице понекад давали у поклад својим клијентима.

Литература: С. Ћирковић, *Поклад краља Вукашина*, ЗФФБ 14–1 (1979) 153–163; *ЛССВ*, 537–538 (М. Маловић-Ђукић); М. Маловић-Ђукић, *Поклад жупана Десе*, Краљ Владислав и Србија XIII века, Београд 2003, 31–39. Н. Порчић, *Документи Лазара и Стефана Бранковића о подизању поклада деспота Ђурђа*, Иницијал 2 (2014) 215–239.

Чернова, *Грамота цара Стефана Уроша Дубровчанам о дареници земљи од Люти до Курила*, ССА 11 (2012), 941–100, 94; исти потпис је и у повељи која је издата такође 25. Априла 1357 на Рибнику, под *Призреном*, видети М. Чернова, *Хрисовул цара Стефана Уроша Дубровчанам*, ССА 12 (2013) 79–90, 83. У повељи из 1360. године потпис је + Ст(е)Ф(а)н(ь) Урошъ вѣрни цар Ср(ь)блем(ь) и Гр(ь)кшм(ь) +, видети Љ. Стојановић, *Повеље и писма*, I–1, 98–99, 99. О потписима на повељама цара Стефана Уроша видети Ђ. Бубало, *Логос формула у хрисовуљи цара Стефана Уроша манастиру Лаври (1361)*, Зборник у част Мирјане Живојиновић, Том I, Београд 2015, 323–338, 330.

Владета Петровић

Топографски подаци

У претходним свескама *Старог срског архива* већ су објашњени **Дубровник**, (2, 9, 13, 15, 19 ред у изворнику), **Жрновница** (18. ред у изворнику), **Котор**, (3, 5, 11), **Мљет**, (17), **Оногшт**, (23), према *Прегледу*, ССА 10 (2011) XXXV–LXVIII (Дејан Јечменица).

Vladeta Petrović

Institute of History

Belgrade

**THE CHARTER OF EMPEROR STEFAN UROŠ
TO THE CITY OF DUBROVNIK**

Onogošt, August 22, 1362

Summary

This paper offers a critical edition of the charter of Emperor Stefan Uroš regarding the peace treaty with the city of Dubrovnik, followed by its translation in modern Serbian language and appropriate explanations. The charter was issued on August 22, 1362. It is kept in the Dubrovnik State Archives.

The Emperor Stefan Uroš made peace and renewed friendship with Dubrovnik. The peace agreement also included the reconciliation of Dubrovnik with *knez* Vojislav and Kotor. The merchant privileges of Dubrovnik were confirmed. The charter resolved the issues concerning the material and human losses during the war. The people of Dubrovnik were obliged to continue paying the tributes that they paid before the war.

Key words: Emperor Stefan Uroš, *knez* Vojislav, Onogošt, Dubrovnik, Kotor, Mljet, Žrnovnica.